

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monumenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Francofurti ; Lipsiæ ; Norjbergæ, 1713

VIII. Novum Evangelium cum summo Academiæ odium natum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29975

rum temporum fato, eò delapsus, ut haud dubiè eorum partibus faveret, quorum sceleratos impetus antè compresserat: ne tamen ei Episcopatus, Pontificis Max. sententiâ, ut erat institutum, abrogaretur, supremum Canonorum Collegium, ob magna viri in Ecclesiam merita, intercessit, deditque operam ne quid præterea res Catholica detrimenti caperet. Verùm, quæ, malum, est hujus hominis impudentia? primusne Franciscus sacrosanctam Evangelii doctrinam in Westphaliam intulit? itane? tot sanctitate & doctrinâ illustres antistites, qui à fundata in his terris Christiana religione Ecclesiam gubernarunt, expertes Evangelicæ doctrinæ fuerunt? quid? antequam Petrus Werthemius ad res novas moliendas Monasterium Marpurgo mitteretur, scholæ ineptis, & somniis refertæ erant?

CAPUT VIII.

*Novum Evangelium cum summo Academia-
rum odio natum.*

SCio quæ ille somnia intelligat. nempe Missam, Purgatorium, Sanctorum invocationem, & similia Ecclesiæ Catholicæ dogmata, quæ sapientissimus quisque veterum Patrum complexus est, ut nemini possit esse dubium, quin illi potius somnient, qui ista repudiant. At ego in hoc ipso de quo agimus Academiarum negotio tam planum facio ipsos illos novi Evangelii architectos somniasse, seu potius delirasse, ut ex eo, quod iis circa has artes contigit, in quibus erant indè ab ineunte ætate versati, conjici possit, eos cum toti antiquitati in gravissimis fidei decretis somnia objiciunt, omnino de potestate mentis exisse. Quæro enim ex Burenio, num hic ille Philippus, cujus præconio suam orationem commendari voluit, non aliquando Academias, & bonarum litterarum gymnasia sit execratus, & infano odio persecutus? Quæro num meminerit anno Salutis nostræ M. D. XXI. gæncis formis excusam esse orationem Didymi Faventini nomine,

mine, contrā Thomam Placentinum? num ignoret hujus orationis ab ipso Luthero auctorem laudari eum, de quo nobis sermo est, Philippum Melanchthonem? In ea porrò oratione hæc sunt verba: *Ne nullæ essent in Christianismo scholæ, Academiæ generalium studiorum, quas modò universitates vocant conditæ sunt. Atque hoc consilio mirum est, quam placeant sibi, quàm salutare putent, quo non aliud repererunt neque perniciosius, neque magis impium, & quod video non Pontificibus, sed ipsi deberi Satana, qui si quo unquam, hoc certe casu, egregiè imposuit Christiano populo. Equidem sapientem virum fuisse judico Wiclephum Anglum, qui omnium primus, quod ego sciam, vidit universitates esse Satana synagogas. Et quid dici vel pium magis, vel sapientius potuit?* Hæc Philippus aludens ad illud Wiclephi pronunciatum, quod inter alia Concilium Constantiense damnavit: *Academias, Collegia Academica, studia, & insignia magistralia vanâ gentilitate esse introducta, & tantum Ecclesiæ prodesse quantum prodest diabolus.* Ac ne quis dubitaret num hoc odium esset ab ipso genio novi Evangelii, ipse ejus parens Lutherus simul in Ecclesiam furere & bacchari coepit, Academias omnibus maledictis infectabatur, & exagitabat. Suntne hæc Lutheri verba? *Ex isto fumo (de quo S. Joannes in Apocalypsi) prodeunt locustæ istæ, quæ omnes cathedras occupant, omnia gubernacula administrant, ut Academiis ab initio mundi Satanas nihil excogitarit presentius, ad vastandam fidem, & Evangelium toto orbe.* Ibidem eas comparat cum valle Tophet, & cum fano Moloch. Alibi appellat *asinorum bipedum stabularia*: alibi *portas, & januam inferi*. Est ubi vocet *Antichristi lupanaria*: *Diaboli tabernas*: *Synagogas synagogarum Satanae*. Adjunxit ad hæc & alia convitia, magna & impudentia mendacia. An non est mendacium, *Academias Aristotelem Christo equavisse, quantum ad auctoritatem, & fidem? Verbo & ratione docendi solvere mandata Dei Christum & novum Testamentum longius ex mundo exterminasse, quàm Judæos, & Turcas?* deniq; in Academiis sub titulo *doctrinae Christianæ* nō nisi pugnantissima Christiana fidei doceri? Videntur

Ep. Lat.
tom. 2 ep.
ad Spalat.

Sess. 15.

Lib. de ab-
rog. Missa.
l. de insti-
tuen. pue-
ris. Oper.
in Ps. 22.
& contra
Cathar.
l. de Missa
privata.
In conc.
habita Kal.
Jan. 1522.
Colmaria
edita. l.
contra La-
tomum.
Lib. con-
tra Cath.
Lib. de ab-
rog. Missa.
Conc. Kal.
Jan. Col.

ne Tibi, Princeps Illustrissime, hæ vigilantium, an fornicantium? prudentium, an insanorum voces? Sed audi facta haud paullò dictis stultiora. Anno M. D. XXII. cùm Lutherus metu Caroli V. Cæsaris in Pathmum, ut ipse insolentissimè appellabat, secessisset, interea Wittembergæ Andreas Carolstadius, & Philippus Melanchthon, Lutheriano cestro perciti, cogitarunt quemadmodum doctrinam, quam Lutherus, si diis placet, devocasset de cœlo, factis persequerentur. Ergò, cùm inter alia tam insigne ejus in Academiis odium haud dubiis argumentis perspexissent, juventuti quæ in Academia Wittembergensi studia litterarum æmulabatur, auctores fuerunt, ut combustis libris, spretoque gymnasio in opificum se

*Colloquium
Altenburg
Surius
Staph. apo-
log. p. 3. de
consens.
Evangelic.
§. Bibliistæ.*

disciplinam darent. Neque dubitarunt, cujus suasores fuerant, ejusdem consilii duces esse, nam Carolstadius in villa haud longè ab urbe ex Doctore Theologiæ de improvviso agricola, ac rusticus evasit: Philippus qui Philosophiæ magister erat, pictori suam operam navare cœpit. *Hoc tantorum Theologorum decretum*, inquit Staphylus, *fusè longèque dimanavit in plebrasque urbes Germaniæ. Et, ut reliquas taceam, scimus Vratavia, & Suidnicia in Silesia biennium ludos litterarios occlusos fuisse, & planè extinctos: nec quicquam ab istorum sectariorum discipulis lectum, præter textum sacræ Scripturæ.* At, inquit, Lutherus, & Philippus, mutatâ postea voluntate, auctores ubique fuerunt per Germaniam instituendarum scholarum, neque obscurum est, eos qui eorû instituta sectantur, passim gymnasia habere publicè informandæ juventuti. Principiò non ideò non somniarunt, quod aliquando suo illo somno excussi aliter, ac priùs censuerunt. Imò verò vel indè liquidò constat somnia fuisse, quòd tunc ab iis damnata & explosa sunt, cùm eos isti sapientiores fuisse confitentur. Deinde est quòd gratias Principibus agamus, qui cùm Anabaptistarum exemplo didicissent, quantum ad perturbandam remp. virium haberet novo Evangelio armata barbaria, maturè ne id malû latius serperet providerunt. Quæ in re videntur mihi fecisse, quod, ut ex Timæo narrat Athenæus, Prætores olim Agrigen-

Lib. 2.

tini

tini ebrios quibusdam juvenibus. Cùm enim hi vino madi-
 di in eam devenissent amentiam, ut cùm in taberna sederent,
 triremi sibi per mare vehi, & tempestate jactari viderentur,
 eaque persuasione supellectilem omnem, atque adeò lectos
 ipsos, velut allevandæ navis causâ, projicerent foras, exciti
 tali insolentiâ magistratus, insanientes objurgarunt, ac ne am-
 pliùs ad eum modum se vino replerent severè monuerunt. Il-
 li admoniti projicere quicquam desierunt, sed ita ut hærent
 etiam nonnullæ reliquiæ delirationis. Nam & Tritones præ-
 tores appellabant, & se ingenti tempestate perfunctos quere-
 bantur, & iis se in patria, velut suis liberatoribus statuas posi-
 turos esse promittebant. Nimirum necdum vini, à quo illa
 vesania proficiscebatur, vis tota remiserat. Neque verò fuisset
 quisquam tam vecors, qui his hominibus, quicquam supelle-
 ctilis, quod non projectum, & perditum vellet, custodiendum
 priùs daret, quàm essent omni pristinæ aberrationis periculo
 liberati. Atque spectavimus quidem Lutherum, & Philip-
 pum novo Evangelio ebrios, non lances, & lectos, sed optima
 nostrorum instituta majorum, & pulcherrima reipubl. vel or-
 namenta vel subsidia abjicientes, num illi admoniti penitus
 se ab illa insania removerunt? an non quasdam ejus notas est
 intueri? denique an non illa à novo Evangelio profluxit?
 num igitur illa potest, nisi eo prorsus sopito, atque extincto,
 omninò conquiescere? Certè Erasmi, quem credo isti rectè
 de litteris existimare posse non diffitentur, hæc fuit sententia:
 Ubi regnat Lutheranismus, ibi litterarum est interitus.

C A P U T IX.

Philosophia in Academiis non respuenda.

V ERùm id jam non ago. satis mihi fuerit ostendisse eos
 manifestò suâ confessione somniasse, qui Catholi-
 cis Academiis somnia objectare non sunt veriti. Deinde
 non satis tutò iis hominibus Academiarum curam committi
 posse, qui tam flagitiosè delirarunt ut tanquam exitiosas rei-
 pub.